

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 175/04-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Márie Gazdagovej, bytom K., zastúpenej advokátkou JUDr. D. T., Advokátska kancelária, K., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999 na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999 p o r u š i l základné právo Márie Gazdagovej na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Márii Gazdagovej p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Márie Gazdagovej v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. D. T., Advokátska kancelária, K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Márie Gazdagovej vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 175/04-9 z 10. júna 2004 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť (z 28. apríla 2004) Márie Gazdagovej, bytom K. (ďalej aj „sťažovateľka“ alebo „žalobkyňa v II. rade“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. T., Advokátska kancelária, K., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že spolu s Ing. E. O., bytom K. N. V. (ďalej len „žalobkyňa v I. rade“ alebo spolu „žalobkyne“) 6. decembra 1999 podali na okresnom súde návrh na vyporiadanie zastavaného pozemku proti K. N., bytom K. N. V. (ďalej aj „žalovaná“, neskôr „žalovaná v I. rade“). Predmetný návrh bol doplnený podaním z 8. marca 2000 a je na okresnom súde vedený pod sp. zn. 19 C 1215/1999.

Keďže okresný súd bol vo veci nečinný, požiadala sťažovateľka listom zo 6. júna 2003 o vytýčenie pojednávania. Okresný súd reagujúc na túto žiadosť listom z 20. júna 2003 sťažovateľku vyzval, aby upresnila okruh žalovaných v konaní. Prvé úkony smerujúce k rozhodnutiu veci vykonal podľa sťažovateľky okresný súd až 30. októbra 2003, keď uznesením č. k. 19 C 1215/1999-25 vyzval žalobkyne v predmetnom konaní, aby doplnili petit svojho návrhu. Podanie, ktorým žalobkyne upresnili petit návrhu, bolo okresnému súdu zaslané 21. novembra 2003.

Z dôvodu pretrvávajúcej nečinnosti a prietáhov v konaní podala sťažovateľka sťažnosť predsedovi okresného súdu, ktorý reagoval listom č. Spr 2447/03 zo 16. decembra 2003 konštatujúc, že sťažnosť považuje za čiastočne opodstatnenú, s odvolaním sa na neúplnosť a nepresnosť samotného návrhu na začatie konania. Zároveň uviedol, že konanie v predmetnej veci bude pravidelne sledovať až do jeho ukončenia. Pojednávanie následne nariadené okresným súdom na 22. apríl 2004 sa nekonalo a bolo odročené na neurčito. Okresný súd podľa sťažovateľky zostáva i naďalej bez podstatných dôvodov vo veci nečinný.

Na základe uvedených skutočností je podľa sťažovateľky nesporné, že okresný súd svojím postupom vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 1215/1999 porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo garantované v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Skutočnosť, že okresný súd o návrhu sťažovateľky na vyporiadanie zastavaného pozemku nerozhodol, hoci od podania návrhu uplynuli viac ako štyri roky, vyvolala u nej dlhodobý stav právnej neistoty, ktorý napriek využitiu dostupných právnych prostriedkov nápravy naďalej trvá. Predmet namietaného konania pritom podľa sťažovateľky nie je ani

právne, ani fakticky taký zložitý, aby objektívne podmieňoval dlhšiu dobu na prípravu rozhodnutia.

Sťažovateľka nečinnosťou okresného súdu utrpela finančnú ujmu, keďže žalovaní v predmetnom konaní dlhodobo užívajú pozemky, ktorých je spoluvlastníčkou, bez akejkoľvek náhrady. V prípade, že by okresný súd včas rozhodol o jej návrhu a vyhovel by mu v plnom rozsahu, došlo by u nej k podstatnému zlepšeniu jej finančnej situácie, keďže je vdovou, poberateľkou starobného dôchodku. Vzhľadom „na odstup od podania návrhu na súd a primeranej lehoty, v ktorej mal o tomto návrhu rozhodnúť, možno celkovú finančnú ujmu sťažovateľa stanoviť na 100 000,- Sk“.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999 porušil základné právo Márie Gazdagovej na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 1215/1999 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Márii Gazdagovej priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000,- Sk, ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť náhradu trov konania na účet advokátky JUDr. D. T., Advokátska kancelária, K. do pätnástich dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka ústavnému súdu taktiež oznámila, že súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti sťažovateľky prostredníctvom svojho predsedu podaním sp. zn. Spr 2447/03 zo 14. júla 2004, v ktorom okrem podrobného opisu priebehu posudzovaného konania uviedol:

„Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa článku 48 ods. 2 ústavy, sa vždy zohľadňujú tri základné kritériá; právna a faktická zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu.

Z môjho pohľadu predmetná vec nie je právne zložitá. Či je vec fakticky zložitá, nedá sa v tomto štádiu konania jednoznačne povedať, pretože súd ešte nezačal vo veci konať, vo veci nevykonal meritórny úkon, všetky pojednávania boli odročené bez dokazovania.

Správanie samotných žalobkýň v tomto konaní zohralo veľkú úlohu a prispelo k predĺženiu súdneho konania. Od roku 1999 až doposiaľ žalobkyne 4-krát upresňovali žalobný návrh a okruh žalovaných.

Tretím kritériom je správanie (postup) súdu.

V tomto konaní bolo obdobie od 9. 6. 2000 do 20. 6. 2003 poznamenané nečinnosťou súdu, ktoré aj napriek značnej zaťaženosti sudkyne je dost' neprimerané.

Netváme na verejnom pojednávaní. “

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobou z 25. novembra 1999 podanou na okresnom súde 6. decembra 1999 sa žalobkyne domáhali proti žalovanej zaplata 800 Sk za meter štvorcový pozemkov

v katastrálnom území K. N. V. evidovaných ako parc. č. 1037, záhrada o výmere 850 m², a parc. č. 1036 zastavané plochy o výmere 1216 m², na liste vlastníctva č. 1020 vedeného v tom čase Okresným úradom Košice III, odborom katastra nehnuteľností, dôvodiac, že žalovaná užíva uvedené nehnuteľnosti, na ktorých má postavený rodinný dom a ktoré sú ich vlastníctvom, bez právneho titulu.

Na základe pokynu vo veci konajúcej sudkyne súdnej kancelárii z 21. februára 2000 vyzval okresný súd žalobkyne na upresnenie petitu žaloby a uvedenie celkovej výšky sumy, ktorej sa domáhajú, v lehote 20 dní. Výzvy boli žalobkyniam doručené 1. marca 2000 a 2. marca 2000.

Dňa 8. marca 2000 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobkýň z 3. marca 2000, ktorým navrhli, aby okresný súd pripustil prístupenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného, a to P. N., bytom K. N. V. (syna žalovanej), ako dediča po zosnulom manželovi žalovanej (ďalej aj „žalovaný v II. rade“), a upravili žalobný návrh žiadajúc, aby okresný súd rozhodol, že „... žalovaní v 1 a 2 rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyniam *Márii Gazdagovej rod. O. (...) sumu 304 000 Sk (...) a Ing. E. O., rod. O. (...) sumu 304 000 Sk (...)*“. Žalobkyňa v II. rade požiadala zároveň o oslobodenie od povinnosti zaplatiť súdny poplatok predložiac potvrdenie o výške vyplácaného dôchodku.

Dňa 9. júna 2000 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobkýň z 8. júna 2000, ktorým opravili predošlé podanie z 3. marca 2000 a upravili žalobný návrh žiadajúc, aby okresný súd rozhodol, že „... žalovaní v 1 a 2 rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyniam v 1 a 2 rade za 889 m² po 500.- Sk za 1 m², t. j. 444.500.- Sk. Žalobkyni v 1/ rade 222.250.- Sk (...) a žalobkyni v 2/ rade 222.250.- Sk“.

Vo veci konajúca sudkyňa uložila 19. júna 2003 vyzvať žalobkyne na zaplatenie súdneho poplatku každá z nich vo výške 8 888 Sk a na vyjadrenie, či „... žiadajú aby súd pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných, vzhľadom na to, že v jednom zo svojich podaní žiadajú, aby P. N. bol zaviazaný na plnenie...“, s tým, že

v takom prípade „... je potrebné v takom zmysle upresniť aj okruh žalovaných a do spisu založiť v 3 písomných vyhotoveniach...“. Výzvy na zaplatenie súdneho poplatku a uznesenie, ktorým bolo žalobkyniam uložené odstrániť nedostatky návrhu, boli žalobkyniam doručené 24. júna 2003.

Dňa 2. júla 2003 bola okresnému súdu doručená ďalšia žiadosť žalobkyne v II. rade (sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom) o oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 4. júla 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť žalobkyne v I. rade o oslobodenie od súdnych poplatkov spolu s podaním, v ktorom je ako žalovaný v II. rade označený P. N., bytom K. N. V. Podaním doručeným okresnému súdu 7. júla 2003 oznámila žalobkyňa v II. rade že 8. marca 2000 doručila okresnému súdu osobne tri rovnopisy podania, v ktorom bolo navrhnuté pristúpenie žalovaného v II. rade ako ďalšieho účastníka do konania (vrátane jeho presného označenia, pozn.). K podaniu pripojila kópie predchádzajúcich podaní z 3. marca 2000 a z 8. júna 2000.

Pokynom z 5. augusta 2003 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť kópie žaloby žalovaným. Výzvy na vyjadrenie k návrhu spolu s kópiami žaloby boli žalovanej v I. rade doručené 12. augusta 2003 a žalovanému v II. rade 13. augusta 2003.

Žalovaná v I. rade sa k žalobe vyjadrila prostredníctvom právnej zástupkyne (splnomocnenej na zastupovanie oboch žalovaných v konaní) podaním z 28. augusta 2003 doručeným okresnému súdu 4. septembra 2003, pričom namietla vydržanie dotknutých nehnuteľností (pozemkov), ako aj nedostatky v žalobnom návrhu - okrem iného chýbajúci návrh na „*spôsob usporiadania vlastníctva*“, pokiaľ ide o predmetné pozemky a na nich stojace stavby.

Vo veci konajúca sudkyňa uložila 28. októbra 2003 súdnej kancelárii vyzvať žalobkyne na upresnenie žaloby uvedením právneho titulu, na základe ktorého sa domáhajú zaplatenia požadovanej sumy. Uznesenie z 30. októbra 2003, ktorým okresný súd vyzval žalobkyne, aby uvedeným spôsobom doplnili návrh na začatie konania (§ 43 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), bolo obom žalobkyniam doručené 4. novembra 2003.

Podaním z 19. novembra 2003 doručeným okresnému súdu 21. novembra 2003 požiadali žalobkyne o predĺženie lehoty do 25. novembra 2003 s tým, že do tohto dátumu predložia aj splnomocnenie na zastupovanie v konaní právnym zástupcom.

Oprava a doplnenie návrhu žalobkýň na začatie konania boli okresnému súdu doručené prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu žalobkýň 27. novembra 2003. Pokynom z 28. novembra 2003 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť kópiu uvedeného podania právnej zástupkyňi žalovaných na vyjadrenie. Výzva z 1. decembra 2003 na vyjadrenie (v lehote 30 dní) bola právnej zástupkyňi žalovaných doručená 3. decembra 2003.

Vo veci konajúca sudkyňa nariadila 11. marca 2004 pojednávanie na 22. apríl 2004 a súdnej kancelárii uložila predvolať účastníkov a právnych zástupcov. Následne bol termín pojednávania zrušený „... z *vážnych rodinných dôvodov predsedníčky senátu...*“, o čom boli účastníci konania upovedomení.

Vo veci konajúca sudkyňa nariadila 26. apríla 2004 pojednávanie na 13. máj 2004 a súdnej kancelárii uložila predvolať účastníkov a právnych zástupcov. Predvolanie sa nepodarilo doručiť právnemu zástupcovi žalobkýň. Zásielka sa vrátila okresnému súdu nedoručená s oznámením, že adresát sa nachádza vo vyšetrovacej väzbe. Z uvedeného dôvodu okresný súd 13. mája 2004 pojednávanie odročil na 29. jún 2004. Právna zástupkyňa žalovaných na pojednávaní uviedla, že žalovaná v I. rade a jej nebohý manžel mali spolu 9 detí a z tohto dôvodu „... *sú nesprávne označení žalovaní*“. Okresný súd uložil žalobkyniam v lehote 10 dní predložiť splnomocnenie pre nového právneho zástupcu a „... *upraviť okruh žalovaných*“.

Dňa 4. júna 2004 doručila JUDr. H. K., advokátka so sídlom v K., okresnému súdu splnomocnenie udelené právnym zástupcom žalobkýň, z ktorého vyplýva, že ju splnomocnil, aby ho ako substitút zastúpila v predmetnom konaní. Na pojednávaní konanom 29. júna 2004 okresný súd konštatoval túto skutočnosť a následne pojednávanie

odročil na 7. september 2004 s tým, že žalobkyniam uložil v lehote 10 dní „*upraviť okruh účastníkov na strane žalovaného*“.

Dňa 27. júla 2004 bol spis zaslaný na základe vyžiadania ústavnému súdu (doručený bol 30. júla 2004).

III.

1. 1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“.

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (III. ÚS 8/04, III. ÚS 111/04).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd. Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. III. ÚS 29/03).

1. 2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba, ktorou sa sťažovateľka spolu so žalobkyňou v I. rade domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia na základe tvrdenia o užívaní ich nehnuteľností žalovanými bez právneho titulu.

Ústavný súd z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín nezistil, že by na dosiaľ uplynutú dobu predmetného konania mohla mať vplyv prípadná skutková alebo právna zložitosť veci. Svedčí o tom stav, v ktorom sa konanie nachádzalo v čase predloženia spisu ústavnému súdu v súvislosti s konaním o sťažovateľkinej ústavnej sťažnosti. Okresný súd v danom čase ešte vec meritórne neprejednával. Zaoberal sa otázkami týkajúcimi sa podmienok konania, okruhu účastníkov konania a odstraňovaním nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach návrhu. Tri pojednávania nariadené v uvedenom konaní boli z rôznych dôvodov odročené bez meritórneho prejednania veci.

1. 3. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania spolu so správaním žalobkyne v I. rade prispelo de facto k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci predovšetkým v dôsledku nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach podaného návrhu na začatie konania. Aj napriek tomu, že žalobkyne na základe výziev okresného súdu návrh na začatie konania opakovane dopĺňali, právny titul uplatňovaných nárokov, ako aj ich rozsah bol v konaní ustálený až podaním právneho zástupcu žalobkyň z 21. novembra 2003 doručeným okresnému súdu 27. novembra 2003.

Nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach návrhu na začatie konania účastníka konania namietajúceho porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov patria medzi okolnosti, na ktoré ústavný súd prihliada pri posudzovaní tvrdenia sťažovateľa o porušení označeného základného práva. Uvedené skutočnosti na strane sťažovateľa majúce vplyv na predĺženie doby konania však samy osebe nevyklučujú zodpovednosť súdu za zbytočné prierahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom, alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. I. ÚS 21/00, III. ÚS 193/03, III. ÚS 105/04, III. ÚS 111/04).

1. 4. Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných priet'ahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že v období od 8. marca 2000, keď bolo okresnému súdu doručené podanie žalobkyní z 3. marca 2000, do 19. júna 2003, keď zákonná sudkyňa nariadila vyzvať žalobkyne na zaplatenie súdneho poplatku (tri roky a tri mesiace), nevykonala okresný súd žiadny procesný úkon smerujúci k príprave pojednávania, ako aj k následnému prejednávaniu a rozhodnutiu predmetnej veci.

Ústavný súd dospel k záveru, že uvedené obdobie neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu je potrebné kvalifikovať ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní. V dôsledku uvedených zbytočných priet'ahov bolo porušené základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

1. 5. Pokiaľ ide o úsek posudzovaného konania od 11. marca 2004 do 29. júna 2004, z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že vo veci bolo trikrát nariadené pojednávanie (na 22. apríl 2004, na 13. máj 2004 a na 29. jún 2004). Zatiaľ čo k zrušeniu termínu pojednávania nariadeného na 22. apríl 2004 došlo z dôvodov na strane okresného súdu, ďalšie dve pojednávania (13. mája 2004 a 29. júna 2004) boli odročené z dôvodov na strane žalobkyní (neúčast' ich právnych zástupcov na pojednávaní, nesplnenie procesnej povinnosti uloženej žalobkyniam na pojednávaní 13. mája 2004 ohľadne označenia žalovaných). Ústavný súd dospel po zohľadnení uvedených skutočností k záveru, že na predĺžení celkovej doby prerokovania predmetnej veci v označenom období má podiel tak okresný súd, ako aj správanie žalobkyní, resp. ich právnych zástupcov. Z uvedeného dôvodu nemožno dospieť k záveru o výlučnej zodpovednosti či už okresného súdu alebo s'ťažovateľky za predĺženie konania v dôsledku zbytočných priet'ahov v uvedenom období.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhala.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zo strany okresného súdu, prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom priebehu posudzovaného konania konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorú utrpela v dôsledku neprimeranej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 30 000 Sk (bod 3 výroku tohto nálezu). Táto suma zohľadňuje charakter zbytočných prietahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľky spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadosťučinenie nevyhovel. Neakceptoval ani sťažovateľkinu argumentáciu ohľadne podstatného zlepšenia jej finančnej situácie v prípade vyhovenia žalobe okresným súdom, k čomu nedochádza v dôsledku neprimeranej dĺžky konania, pričom žalovaní užívajú pozemky, ktorých je spoluvlastníčkou, bez akejkoľvek náhrady. Ústavný súd poukazuje na

skutočnosť, že majetková ujma, ktorá sťažovateľke vzniká užívaním uvedených pozemkov žalovanými, je predmetom konania pred okresným súdom. Uspokojenie tohto nároku nemožno kompenzovať prostredníctvom konania pred ústavným súdom, ktorý v konečnom dôsledku ani nemá právomoc prejedikovať výsledok sporového konania pred všeobecným súdom vo svojom rozhodnutí týkajúcom sa otázky zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní (bod 5 výroku tohto nálezu).

Pri posúdení intenzity nemajetkovej ujmy sťažovateľky prihliadal ústavný súd okrem dĺžky posudzovaného konania a zistených zbytočných prietáhov (tri roky a tri mesiace) aj na skutočnosť, že sťažovateľka spolu so žalobkyňou v I. rade prispeli k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci v dôsledku nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach podaného návrhu.

4. Sťažovateľka žiadala prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v konaní pred ústavným súdom priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky vyčíslila uplatnené trovy za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a písomné podanie sťažnosti z 28. apríla 2004) sumou 9 340 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Predmetom konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je ochrana základných ľudských práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadostučinením,

ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške uplatnenej právnou zástupkyňou sťažovateľky, ktorá bola v konaní úspešná, teda 9 340 Sk (bod 4 výroku tohto nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2004